

MUSIIKIN HISTORIAA KUUTOSILLE KEVÄT 2019

- maailman vanhin soitin on 35 000 vuotta vanha huilu
- maailman vanhin muistiinmerkitty laulu on Seikilos-hymni antiikin Kreikan ajoilta

Keskiaika (n. 400-1400)

- musiikki oli yksiaänistä ja sitä säestettiin rytmisoittimilla
- musiikki oli jakautunut kirkolliseen ja maalliseen
 - gregoriaaninen laulu: yksiaänistä latinankielistä kirkkolaulua
 - maallista soitinmusiikkia esittivät kiertelevät trubaduurit
- duurin ja mollin sijasta käytössä olivat kirkkosävellajit
- kvintti-intervallia pidettiin kauniina ja käytettiin säestyksessä usein

Renessanssi (n. 1400-1600)

- nuottikirjoitus syntyi ja säveltäjiä alettiin merkitä teoksiin
 - Guido Arezzolainen keksi nuottikirjoituksen
- moniaäänisyys laulu- ja soitinmusiikissa lisääntyi
- mesenaatit sponsoroivat tieteitä ja taiteita, myös musiikkia
- soittimia: nokkahuilu, luuttu
- terssi-intervalli yleistyi

Barokki (n. 1600-1750)

- loisteliaisuus, mahtipontisuus, rikkaat yksityiskohtat
- musiikille tyypillistä oli monim,utkainen polyfonia
 - polyfonia: itsenäisten äänten muodostama soiva kudus, esim. kaanon tai fuuga
- basso continuo: harmoninen ja rytmisen pohja soitinteoksessa
 - sis. bassosoittimen (sello, gamba tai fagotti) ja sointusoittimen (cembalo, urut, luuttu, harppu)
- terassidynamiikka: voimavaihtelujen selkeää vuorottelua

- uusia sävellysmuotoja:
 - ooppera: näyttämömusiikkia
 - oratorio: kuin ooppera ilman lavasteita
 - konsertto: kolmiosainen orkesterin ja solistin esittämä teos
- uusia soittimia:
 - cembalo (pianon edeltäjä)
 - viola da gamba (muistuttaa vähän selloa)
- säveltäjiä:
 - Antonio Vivaldi (italialainen)
 - Johann Sebastian Bach (saksalainen)
 - Georg Friedrich Händel (saksalainen, joka muutti Englantiin)

Wieniläisklassismi (n. 1750-1815)

- Itävallan Wien oli musiikkielämän keskus
- antiikin Kreikan ihanteet totuus, hyvyys ja kauneus nostettiin uudelleen arvoonsa
- musiikissa selkeys, tasapaino ja tietynlainen hentous olivat galantin tyylin tunnusomaisia piirteitä
- sonaattimuoto yleistyi eri sävellystyyppien rakenteena
 - esittely-, kehittely- ja kertausjaksot
- säveltäjiä:
 - Joseph Haydn
 - Wolfgang Amadeus Mozart
 - Ludwig van Beethoven

Romantiikka (n. 1815-1910)

- orkesterin koko, sävellysten kesto, voimavaihtelut ja tempon elävyys alkoivat kasvaa
- musiikkia kirjoitettiin ”sydänverellä” eli pyrittiin vaikuttamaan kuulijoiden tunteisiin
- virtuooseja, oman soittimensa taitureita, arvostettiin

- ohjelmamusiikki: musiikki kertoo tarinan tai maalaa kuvan kuulijan mieleen jostakin aiheesta
- soittimien ominaisuudet kehittyivät ja niillä voitiin soittaa monimutkaisempaa musiikkia
 - piano keksittiin
 - ooppera ja lied (piano & laulu) olivat suosittuja
- kuuluisia säveltäjiä:
 - Pjotr Tšaikovski (venäläinen)
 - Franz Schubert (saksalainen)
 - Giuseppe Verdi (italialainen)
 - Richard Wagner (saksalainen)
 - Frederic Chopin (puolalainen)
 - Ferenc Liszt (unkarilainen)

1900-luku

- impressionismi
 - hetken vaikutelmat olivat tärkeitä
- säveltäjiä:
 - Claude Debussy (ranskalainen)
 - Maurice Ravel (ranskalainen)
 - Igor Stravinsky (venäläinen)
- ekspressionismi
 - Arnold Schönberg kehitti dodekafonian eli 12-säveljärjestelmän
- uusklassismi